

การป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

เทศบาลเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท

พื้นที่เทศบาลเมืองชัยนาทมีประชากรสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของเป็นจำนวนมาก สร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชนผู้อยู่อาศัย ทั้งการปัสสาวะ อุจจาระเรี่ยราด สร้างความสกปรกบริเวณถนนและบาทวิถีของเทศบาล อีกทั้งเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค นอกจากนี้สุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของไม่ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ทำให้เป็นโรคพิษสุนัขบ้า โดยในปี 2543 ประชาชนในเขตเทศบาลถูกสุนัขบ้ากัดจำนวน 3 ราย และนอกจากนี้ไม่มีการฉีดยาคุมกำเนิดให้แก่สุนัขและแมวจรจัด ทำให้เกิดการขยายพันธุ์อย่างรวดเร็ว ประกอบกับผู้บริหารเทศบาลได้มองเห็นถึงอันตรายของโรคพิษสุนัขบ้า ซึ่งเป็นโรคติดต่อที่สำคัญจากสัตว์เลี้ยงสุนัขและสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม โดยโรคนี้เป็นโรคอันตรายเมื่อเกิดอาการของโรค และไม่มียารักษาใดที่สามารถรักษาได้ผลแน่นอน แต่สามารถควบคุมและป้องกันการเกิดโรคได้ โดยการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เทศบาลจึงเกิดแนวคิดในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในเขตเทศบาล

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2547

อำเภอ: เมืองชัยนาท

จังหวัด: ชัยนาท

ประชากร: 16,228 คน

พื้นที่: 6.061 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
เทศบาลเมือง

การเลือกตั้ง : ทางตรง

วิถีใหม่

ปี 2544 เทศบาลเมืองชัยนาทจัดทำโครงการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า โดยมีการจัดทำทะเบียนสุนัขและแมวในเขตเทศบาลทั้งในส่วนของสุนัขและแมวที่มีเจ้าของและไม่มีเจ้าของ และได้ทำการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าและยาคุมกำเนิดให้ รวมทั้งการรักษาอาการบาดเจ็บต่าง ๆ โดยไม่คิดค่าบริการ เพื่อป้องกันการเกิดโรคพิษสุนัขบ้า การขยายพันธุ์ของสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของ และให้สุนัขและแมวในเขตเทศบาลมีสุขภาพดี

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. การสำรวจข้อมูลสุนัขและแมว ทั้งที่มีเจ้าของและไม่มีเจ้าของในเขตเทศบาล และมีการจัดทำทะเบียนสุนัขและแมวในเขตเทศบาล
2. นายสัตวแพทย์และนักศึกษา คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร ดำเนินการออกให้บริการฉีดวัคซีน ยาคุมกำเนิด การรักษาอาการบาดเจ็บต่าง ๆ แก่สุนัขและแมวในเขตเทศบาล โดยไม่คิดค่าบริการ

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน

1. งบประมาณเทศบาลเมืองชัยนาท ปี 2545 145,000 บาท สำหรับจัดซื้ออุปกรณ์ ดังนี้
 - เข็มฉีดยา
 - วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า
 - ยาคุมกำเนิด

- ยาสลับ
- เครื่องมือผ่าตัด
- ไหมเย็บแผล
- 2. เงินสนับสนุนจากนายกเทศมนตรี 30,000 บาท
 - ค่าอาหารและเครื่องดื่มจัดเลี้ยงนายสัตวแพทย์ นักศึกษา และอาสาสมัครสาธารณสุขในช่วงเวลาที่ปฏิบัติงาน

อุปกรณ์/เครื่องมือ

1. ตู้เย็นสำหรับแช่วัคซีนและยาคุมกำเนิด
2. เข็มฉีดยา
3. วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า
4. ยาคุมกำเนิด
5. ยาสลับ
6. เครื่องมือผ่าตัด
7. ไหมเย็บแผล

บุคลากร

1. นายสัตวแพทย์ 1 คน
2. นักศึกษา คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร 10 คน
3. อาสาสมัครสาธารณสุข 15 คน

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
2544	นายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาล หัวหน้าฝ่ายบริหารงานสาธารณสุข นายสัตวแพทย์ ประชุมปรึกษาหารือในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าแก่สุนัขและแมวในเขตเทศบาล และมีการวางรายละเอียดโครงการและแผนการดำเนินงาน	นายกเทศมนตรี/ ปลัดเทศบาล/ หัวหน้าฝ่ายบริหารงาน สาธารณสุข/ นายสัตวแพทย์
2544	จัดทำรายละเอียดโครงการ ร่างระเบียบและข้อปฏิบัติในการดำเนินงาน	นายกเทศมนตรี/ ปลัดเทศบาล/ หัวหน้าฝ่ายบริหารงาน สาธารณสุข/ นายสัตวแพทย์
2544	เสนอโครงการเพื่อขออนุมัติจากสภาเทศบาล โดยสภาเทศบาลอนุมัติโครงการ	ปลัดเทศบาล/ สภาเทศบาล
2544	ประสานความร่วมมือกับผู้นำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุข ในการสำรวจจำนวนสุนัขและแมวในพื้นที่ต่าง ๆ ของชุมชน และจัดทำทะเบียนสุนัขและแมวในเขตเทศบาล	เทศบาล/ ผู้นำชุมชน/ อาสาสมัครสาธารณสุข
2544	จัดซื้อวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ยาคุมกำเนิด ยาสลับ และอุปกรณ์ในการฉีดยาและรักษาสุนัขและแมว	นายสัตวแพทย์
2544	ประสานงานกับคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร เพื่อขอความร่วมมือในการจัดส่งนักศึกษาฝึกงานและออกให้บริการฉีดวัคซีนและรักษาสุนัขและแมวในเขตเทศบาล	เทศบาล

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
2544	ประชาสัมพันธ์การออกพื้นที่ของหน่วยเจ้าหน้าที่ของเทศบาลและนักศึกษา และให้ประชาชนนำสุนัขและแมวที่มีอายุ 2 - 4 เดือนขึ้นไปมารับการฉีดวัคซีน และสุนัขและแมวที่มีการฉีดวัคซีนแล้วครบ 1 ปีให้นำมาฉีดใหม่อีกครั้ง	ผู้นำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุข สถานีวิทยุชุมชน
2544	นายสัตวแพทย์และนักศึกษาออกพื้นที่ให้บริการฉีดวัคซีนและรักษาโรคให้แก่สุนัขและแมวในพื้นที่เทศบาล โดยสับเปลี่ยนหมุนเวียนไปตามชุมชน	นายสัตวแพทย์ นักศึกษา คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี มหานคร

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

-- หน่วยงาน/องค์กร --

-- บทบาทความร่วมมือ --

คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร ให้นักศึกษาจำนวน 10 คน มาฝึกงานและออกพื้นที่ให้บริการแก่สุนัขและแมวในพื้นที่เทศบาล

อาสาสมัครสาธารณสุข

- ประชาสัมพันธ์โครงการ
- ให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า
- จัดทำทะเบียนสุนัขและแมวในเขตเทศบาล

สถานีวิทยุชุมชน ประชาสัมพันธ์การออกให้บริการฉีดวัคซีนของเทศบาล

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. สุนัขและแมวไม่มีเจ้าของในพื้นที่เทศบาลไม่ได้รับการรักษา การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และยาคุมกำเนิด
2. สุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของมีการขยายพันธุ์อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ประชากรของสุนัขและแมวเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก
3. เทศบาลไม่มีการจัดทำทะเบียนสุนัขและแมวในพื้นที่เทศบาลของครัวเรือน ทำให้ไม่ทราบจำนวนสัตว์เลี้ยงทั้งหมดภายในพื้นที่

หลังการดำเนินการ

1. สุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของในเขตเทศบาลทั้งหมดได้รับการรักษา การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และยาคุมกำเนิด
2. สุนัขและแมวที่มีเจ้าของร้อยละ 80 ของสุนัขและแมวที่มีเจ้าของทั้งหมด 1,855 ตัว ได้รับการรักษา การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และยาคุมกำเนิด
3. สุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของมีการขยายพันธุ์เพิ่มขึ้น ทำให้ประชากรของสุนัขและแมวไม่เพิ่มขึ้น
4. เทศบาลมีการจัดทำทะเบียนสุนัขและแมวของครัวเรือน และสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของทั้งหมดในเขตเทศบาล ทำให้เทศบาลทราบจำนวนประชากรสุนัขและแมวในพื้นที่ทั้งหมด และเมื่อมีการ

ฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าและยาคุมกำเนิดจะมีการลงทะเบียนการให้บริการด้วย

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
1. ในระยะแรกการประชาสัมพันธ์โครงการไม่ทั่วถึง เนื่องจากพื้นที่เทศบาลมีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น และไม่มีผู้รับผิดชอบการประชาสัมพันธ์โดยตรง	1. นายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาล สัตแพทย์อาสาสมัครสาธารณสุข ลงไปประชาสัมพันธ์ชี้แจงโครงการตามชุมชน และได้รับความช่วยเหลือในการประชาสัมพันธ์จากสถานีวิทยุชุมชน
2. ประชาชนไม่เห็นความสำคัญของโครงการ	2. ชี้แจงให้ประชาชนรับทราบผลดีของการที่สัตว์เลี้ยง และสุนัข – แมวจรจัดได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และยาคุมกำเนิด
3. ในปีแรกยังไม่สามารถให้บริการประชาชนได้ครบทุกครัวเรือน	3. ทำการสำรวจความต้องการของประชาชนเพิ่มเติม และเพิ่มงบประมาณโครงการเพื่อให้สามารถบริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในโครงการทุกคนให้ความเอาใจใส่ และร่วมกันปฏิบัติงานอย่างเต็มที่
2. การได้รับความร่วมมือจากประชาชน และกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขในเขตเทศบาลทั้ง 15 ชุมชน
3. การได้รับความร่วมมือจากคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร ในการจัดส่งนักศึกษาเข้าร่วมทำการฉีดยาให้สัตว์เลี้ยง
4. สถานีวิทยุช่วยทำการประชาสัมพันธ์โครงการให้ โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย ทำให้ประชาชนรับทราบโครงการอย่างทั่วถึง

ความยั่งยืนในการดำเนินการ

เทศบาลจะจัดทำโครงการนี้ต่อเนื่องทุกปี โดยจะจัดสรรงบประมาณให้โครงการ และกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติการ ผู้รับผิดชอบโครงการให้ชัดเจน และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดทำโครงการด้วย

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายเจษฎา สีพี่น้อง
ตำแหน่ง : นายกเทศมนตรี
หน่วยงาน : เทศบาลเมืองชัยนาท
ที่อยู่ : 58/36 ถนนวงษ์โต ตำบลในเมือง อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท
โทรศัพท์ : (065) 411 – 842, (01) 8877227

ชื่อ-นามสกุล : นายภูษงค์ ขาญไวยวิทย์
ตำแหน่ง : ปลัดเทศบาล
หน่วยงาน : เทศบาลเมืองชัยนาท
ที่อยู่ : 58/36 ถนนวงษ์โต ตำบลในเมือง อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท

โทรศัพท์ : (065) 411 - 842

ชื่อ-นามสกุล : นายสุชาติ อรุณเมือง
ตำแหน่ง : หัวหน้ากองอนามัยและสิ่งแวดล้อม
หน่วยงาน : เทศบาลเมืองชัยนาท
ที่อยู่ : 58/36 ถนนวงษ์โต ตำบลในเมือง อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท
โทรศัพท์ : (065) 411 – 842, (01) 9736139

ชื่อ-นามสกุล : นายอภิชาติ เขี่ยมประไพ
ตำแหน่ง : นายสัตวแพทย์ 5
หน่วยงาน : เทศบาลเมืองชัยนาท
ที่อยู่ : 58/36 ถนนวงษ์โต ตำบลในเมือง อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท
โทรศัพท์ : (065) 411- 842

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิถีนใหม่ : พ.ศ. 2544

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	เทศบาลเมือง
สถานที่ตั้ง	58/36 ถนนวงษ์โศ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง ชัยนาท จังหวัดชัยนาท 17000
ขนาดพื้นที่	6.061 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	90,212,751 บาท (ปีงบประมาณ 2544)
งบประมาณรายได้	92,066,130 บาท (ปีงบประมาณ 2544)
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	214 คน 54 คน พนักงานท้องถิ่น 53 คน ลูกจ้างประจำ 107 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	16,228 คน
จำนวนครัวเรือน	5,298 ครัวเรือน
ประชากรแฝง	700 คน
รายได้เฉลี่ยประชากร	50,000 บาท
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	เทศบาลเมืองชัยนาท ตั้งอยู่ในเขตภาคกลางตอนบน บริเวณฝั่งซ้ายของแม่น้ำเจ้าพระยา เขตพื้นที่ รับผิดชอบอยู่บริเวณสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นศูนย์ รวมศูนย์ราชการในจังหวัดและแหล่งธุรกิจที่สำคัญของ จังหวัด ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายและ ธุรกิจส่วนตัว ประชากรมีวิถีชีวิตแบบชุมชนเมือง ส่วน ใหญ่นับถือศาสนาพุทธ